

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
29 Ianuarie st. v.
10 Februarie st. n.

Ese in fie-care dumineca.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 5.

ANUL XX.

1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Corespondință

intre dnii V. Alecsandri și A. Hurmuzachi.

III.

Cernaucă 18/30 april 1865.

Iubite Vasilică!

Erăș ne depărtăm și ér ne intrerupem și ne rărim comunicarea și corespondința, lucru de care me întristez. Neregularitatea poștelor pe la voi, apoi e lucru și mai trist. Spune-mi macar, când ești la țără, unde, la care oraș, la Iași, la Roman să ți adresez scrisorile?

Astăzi, când imi inchipuesc a te vedé in fruntea, séu adeca mai bine, la cōda, in urma a 48 de pluguri și 88 de grăpi, comandându-le și dirigindu-le, voi numai a te salută cu un: „Dōmne ajută!” cum se salută plugarii și să-ți spun, cât me bucur a sci, că sémeni orz și ovēs și cucuruz, cum dīc ardelenii, bob și fasole și alte lucruri bune, și dară că faci in realitate cel mai frumos idil, — și nu numai că-i sci a le serie. Dorindu-ți tot sporiul la asta frumoasă, binecuvântată — tu însuși ai spus, că plugul și opinca sūnt talpa țării, — dar și pré poetică ocupare, nu me pot opri din egoism, a dōri ca să te mântui cât mai curēnd, ca să fii liber și să poți lucră cu tot cheful.

S'a făcut cu dna Fani alcătuire pentru anul viitor (cu 1800 galb. = 9000 fl.) și anume pentru 42 reprezentări, care sē vor sui până la 50 (cu beneficiuri etc.) E indatorită a aduce adeca o cântăreță și un comic, cât mai buni amēndoi; pe lângă acesta sci că ea dōresce și va cercă a angagiă ce-a fi mai bun și-i vor permite mijlocele!

In deosebit i s'a pus de condițiune, de a da cei puțin 20 piese nouē. Nouē cred că se vor găsi, că acesta vra sē dīcă încă *nejucate aici*, dar ca să fie și *bune* — e mai greu. Eță de ce apelez acum la amiciă și binevoința ta, rugându-te mai intēiu să cugeți, să-ți aduci aminte de noi și să ne reservezi, să ne dai aceea ce vei fi avēnd acum, după cum am vēdūt din însemnarea, ce ai binevoit a-mi trimite, și acele ce vei lucră, vei pregăti pentru vēră.

Sper că despre represintarea lor ai puté fi cam liniscit, că de sigur d. Fani se va silī a-și face trupa cât va puté mai bună, și anume are multă luare aminte pentru piesele tale. Mare bine ai face, dēcă ai voi, cum dīc și te rog, a *alege* un numer de piese, cât de mare vei voi și vei puté, a *alcătui* un *repertor* pentru anul viitor. Numai tu singur le poți judecă mai bine și tot numai tu ai puté mijloci a ni le procură dela Luchian și Millo.

Dela binevoința ta atērnă acum ce succes și onōre să aibă și să cāstige teatrul român la Cernăuți și ce mulțămire publicul. Asta e destul de serios, că acest succes va otări, cum cred, viitorul teatrului național in Bucovina. Poți crede, că aici e angagiată ambițiunea națională, de vreme că este multă rivalitate din partea teatrului nemțesc, spriginit de guvern și de toți străinii, toți adversarii și neamicii noștri. Eță de ce me ocup și pe mine și pe tine, până a te osteni, de asta cestiune, lucru de care insumi me mir destul, fiind că in adevēr capul nu-mi pré stă acum după teatru, fiind destul de bāntuit și amētit de altele; sūnt însă rugat de multe părți a fi mijlocitor la tine, și apoi nici că ar fi cu puțință ca să remān de tot indiferinte pentru acest „interes public”, de și cât pentru mine nici nu sci unde voi fi pe atunci. Omul însă nu trebue să fie egoist, subț nici un fel de impregiurări și să grigēscă dar macar pentru petrecerea altora.

Am luat voia a da lui Vlădicescu, care a plecat eri, o scrisōre cătră tine. Avēnd atât de mult respect pentru tine, mi-a plăcut fōrte mult a vedé, ce mare dōrință avea a fi cunoscut de tine. Il recomānd binevoinei tale, de vreme că te pot asigurā, că are in adevēr fōrte bune și frumoșe însușiri, e un om fōrte de trēbă, are anume multă modestie, mult dor de a invēță, de a se instrui, simțind dureros lipsa studiilor; de doi ani il cunōscem de om, in tōtă privirea, fōrte onorabil. Nu uită a-l pine să-ți cānte, de va fi cine să-l acompagneze.

Iți trimit aici 3 fotografii ale lui, tōte trei ca Florin vērătorul, și făcute anume ca să ți le trimit; am făcut acesta, fiind că, după unele scrisori primite dela Iași, am vēdūt că acolo pārea a crede ōmenii, că aici nici idee n'ar fi avut actorii cum să puie in scenă o piesă nouă; un amic s'a vēdūt indemnāt a-mi descrie tōte costumele etc. Fiind că pōte și tu ai fi avut asemenea ingrigire, am făcut aceste fotografii, anume din scena asta care face fōrte mult efect și pe care Vlădicescu o dă cu tōtă vōitotea și espresiunea. Venind el la tine, vei binevoi pōte a-i spune lui, care piese să caute pentru anul viitor.

Am scris la mai multe locuri pentru a adunā balade și sper că voi cāpētă unele.

Te ocupi cu gospodăria și de sigur dar cu infrumșetarea și inzestrarea Mircescilor. Nu vrei să faci acolo o mică Italie, un unghier din ea? Nu plantezi séu sădesci duđi (séu aguđi), o cultură ce ar merită a fi cât mai lăță pe la vci!? Aici am pus mulți, am indemnāt și pe alții, și in tot anul m'am ocupat ceva cu crescerea gândacilor, și am avut mulțămirea a primi și mai deunăđi chiar scire, că mētasa produsă din gugōșele de

Apel către onoratul public român ! Lipsa cea mare de institute pentru educațiunea fetelor române, precum recer trebuințele noastre, este cunoscută tuturor; ȋr in deosebi părinții de familie, de prin toate părțile, o simțesc acesta mai tare. In vederea acestei lipse, femeile române din Arad, s'au intrunit joi in 31 jan. nou 1884, spre a formă o Reuniune cu scop de-a lucra pentru întemeierea unui fond, din care in timpul cel mai de aproape posibil să se înființeze in Arad un institut pentru educațiunea fetelor române. Având dar plăcerea a'nsciiță despre acesta acum prima oră pe onoratul public român — și până ce vom pune in circulare listele pentru înscrierea de membri la Reuniunea noastră, i cerem spriginul binevoitor, fiind convinse că nu pôte fi nici un scop mai sublim decât acela de-a ne îngriji despre educațiunea fiicelor noastre și prin ea de viitorul națiunii românesce, scumpă și iubită deopotrivă tuturor. In numele comitetului interimal al Reuniunii: *Ermina P. Dessean*, presidentă. *Letiția Oncu*, cassieră.

Doze baluri românesce in Arad Reuniunea femeilor române din Arad va arangia la 26 febr. n. un bal in sala otelului „Crucea Albă”. Vinitul balului e menit pentru fondul reuniunii, in scop de-a înființă un institut pentru educațiunea fetelor romane. Invitarea se face de către comitetul interimal al reuniunii, prin dna presidentă Ermina P. Dessean, și prin dna casieră Letiția Oncu. Damele sânt rugate a se presintă, pe cât e posibil, in costum național. — *Societatea „Progresul”* va ține tot acolo la 1 martie n. un bal precedat de concert asemenea in sala otelului „Crucea Albă”. Patronesa balului va fi dna Ecaterina Paguba; concertul, compus din piese musicale și declamațiuni, va fi executat in mare parte de secțiunea corului vocal al Societății, condus de dl Petru Popovici. In bal musica va cântă și un cadril românesc, compus de dna Maria Nicora. Se va jucă: Ardelena, Lugoșana, Româna, Bătuta, Călușerul, Hora și alte danțuri. Venitul curat e destinat in $\frac{3}{4}$ fondului Societății „Progresul” cu scop de binefaceri, in $\frac{1}{4}$ fondului seminarului diecesan. Președintele interimal al Societății e dl E. V. Stănescu, al doile notar interimal dl Petru Popoviciu, cassar interimal dl Demetriu Iorgovici. Dorim din inimă ca publicul românesc din acele părți să spriginescă ambele ntreprinderi !

Carneval. *Casina română din Oravița-montană* va ține bal in săptămâna viitoare la 14 faur st. n. in sala casinei, adica in otelul „Cerbul de aur. — *La Josașel*, comitatul Arad, se va ține la 14 febr. un bal românesc in favorul seminarului care se va înființă la Arad.

Bal român in Timișora. Invitările la balul român, ce se va arangia din partea inteligenței române din Timișora in 18 februarie (1 martie) 1884 in localitățile cele spațioase ale redutei din cetate in favoarea institutului alumneal și a școalelor gr. or. române din loc s'au espedat deja. Comitetul arangiătoriu, in acărui frunte stă dl Petru Opreș ca președinte și dl Nicolae Coșariu ca vice-președinte, ne dă destulă garanță pentru succesul cel mai frumos. Salutăm cu vie plăcere acesta întreprindere românescă nu numai pentru că e o nouă dovă despre viața socială cea desvoltată a românilor de acolo, ci și pentru că spiritul cel viu de întreprindere pentru scopuri filantropice românesce se manifestă și prin aceea, că puținii români ce sânt acolo cutăză a da balul acesta in spațioasele localități ale redutei. Acesta petrecere promite a fi nu numai cordială, dar și interesantă, pentru că după cum sântem informați, o parte mare dintre frumoșele noastre româ-

cuțe se vor înfășă in pitorescul nostru costum național — și apoi după cum se vede din invitări in decursul balului se vor produce și 13 călușeri îmbrăcați in costume naționale.

Plugarii din Pobda, după esemplul altor comune, au înființat și ei un cor vocal, sub conducerea coristului Ioan Șuman din Chiseteu. Acest cor a dat primul seu concert la 18 januarie și a avut un succes frumos. Corul a cântat piesele: Spiritul, Arcașul, Junimea Parisiană, Tatarul, Salutarea patriei, La România; au fost și declamațiuni, Stefan Ghilașian a declamat poesia „Românul” de L. B. Geti, coristul Stefan Iancovici a declamat „Erna” de Petru Dulfu, Ioan Giurgeca a perorat „Peneș Curcanul” de V. Alecsandri, Ioan Mordica „Străbunul” de G. Baronzi și Ion Caraboș a declamat pe „Moș Martin” de Iulian Grozescu. După concert urmă danțul care ținu până dimineața.

Esposițiunea artistică din Bucuresci se va face in palatul Academiei in sala unde se află actualmente „Cloșca cu pui” și colecțiunea Mavros, și in sălile unde se află muzeul eclesiastic. Se crede că se va adăugă la aceste săli și spațioa sală unde se află oficina de chimie a dlui profesor Marin. „Cooperatorul român” este informat, că acesta esposițiune va fi pusă la dispozițiunea publicului in luna lui marte viitor. Ea va cuprinde toate fazele industriei și bele-artelor aplicate industriei, plecând dela epoca cea mai primitivă până aji; chiar dela epoca uneltelor de pētră numită: epoca paleolithică.

Deslegarea ghicitei de șac din nr. 52 :

Dacă 'n pept încă-ți luesce
Vr'o schintee de amor,
Vino draga și-mi zimbesc,
Că-s nebun de al teu dor !

Vino, vin ca alta-dată,
Să te string la al meu pept,
Vino belă adorată,
Că e mult de când te-aștept !

(T. Georgescu.)

Deslegare bună ni-a sosit dela dōmnele și domnișorele: Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Iconia Borca, Maria Dănilă, Mariora Cornea, Matilda și Georgina Popa, Mariți Lupan, Nina Farago n. Muste, Emilia Cornelia Nicora, Fira Serafin n. Pop, Eufrosina Popescu, Ludovica Roman, Amalia Crișan, Iosefina Popescu, Virginia German, Sidonia Andron, Maria Iacobescu, Olga Mitrofan, Iulia Muntean, Eleonora Pop și dela dl Pompiliu Predovan.

Premiul s'a dobândit de dșora Olga Mitrofan.

Călindarul săptămânei.

Diua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sorele resare	Sorele apune
Dumineca vameș. și faris., Evang. dela Luca c. 18 v. 1, a inv. 1.					
Duminecă	29	10	Ad. rel. Sf. Ignat	7 16	5 13
Luni	30	11	(+) Sf. Vas. Gr. Ion	7 15	5 14
Marti	31	12	Sf. Kiril și Ion.	7 14	5 16
Mercuri	1	13	Mart. Trifon	7 12	5 17
Joi	2	14	(+) Intēmp. Dlui	7 11	5 19
Vineri	3	15	Sf. și drept. Simeon	7 9	5 21
Sâmbetă	4	16	Cuv. Păr. Isidor P.	7 7	5 22

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy in Oradea-mare. Strada principală.